

DECIZIE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Maria Ghervas

examinând recursului declarat de către Gheorghe Străisteanu,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Gheorghe Străisteanu împotriva Procuraturii Generale cu privire la
constatarea încălcării termenului de examinare a cererii de acces la informație,
obligarea examinării cererii și furnizării informației, repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu, s-a menținut hotărârea din
29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

constată:

La 17 iulie 2018 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Procuraturii Generale cu privire la constatarea încălcării termenului de
examinare a cererii de acces la informație din 17 iunie 2018, obligarea examinării
cererii și furnizării informației și repararea prejudiciului moral în mărime de 7 520
lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 17 iunie 2018, ora 12:34, prin
poșta electronică, semnată digital, a expediat în adresa Procuraturii Generale o
cerere în baza Legii privind accesul la informație.

Gheorghe Străisteanu a menționat că de la depunerea cererii cu privire la
eliberarea informației au trecut 31 de zile, însă răspuns la cererea din 17 iunie 2018
și informația solicitată, de la Procuratura Generală nu a primit.

Totodată, a mai invocat că prejudiciul este în directă legătură cu acțiunea
ilegală a angajaților Procuraturii Generale, care au ignorat termenul prevăzut de lege
pentru soluționarea cerințelor indicate în cererea din 17 iunie 2018 și furnizarea
informației solicitate. Ori, informația solicitată era și este necesară pentru a fi
prezentată în instanța de judecată, judecătorului de instrucție.

Prin urmare, prin refuzul nemotivat de a examina, în termen legal, cererea
depusă și furnizarea informației solicitate, angajații Procuraturii Generale au trecut

peste toate limitele legale, iar circumstanțele în care conducerea refuză să acționeze, a provocat daune morale și materiale irecuperabile.

Prin hotărârea din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu. S-a constatat încălcarea de către Procuratura Generală a dreptului lui Gheorghe Străisteanu la acces la informație, manifestată prin neexaminarea în termenul stabilit de lege a cererii din 17 iunie 2018. În rest, acțiunea s-a respins. (f.d. 55, 71-76)

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu, s-a menținut hotărârea din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. (f.d. 91, 100-109)

Pentru a ajunge la această concluzie instanțele de judecată au reținut ca fiind corectă hotărârea instanței de fond în privința respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, ori, Gheorghe Străisteanu nu a prezentat careva probe ce ar confirma faptul că prin omiterea termenului de acordare a răspunsului și informației solicitate de către Procuratura Generală, i s-a adus careva suferințe fizice sau psihice ce ar favoriza repararea prejudiciului moral.

La 28 februarie 2019 Gheorghe Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și parțial a hotărârii instanței de fond, în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 7 250 lei, cu emiterea în partea dată a unei hotărâri de admitere a acțiunii. (f.d.113-122)

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că hotărârile instanțelor inferioare sunt ilegale în partea respingerii pretenției de încasare a prejudiciului moral, deoarece au fost emise contrar tuturor prevederilor legislației naționale și celei internaționale. A menționat că instanțele la adoptarea hotărârilor au aplicat eronat normele de drept material și procedural, au ignorat intenționat Recomandările CEDO și Plenului Curții Supreme de Justiție.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257, alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a

recursului în conformitate cu prevederile art.258, alin.(3) al Codului administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 13 februarie 2019, recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu la data de 28 februarie 2019, este declarat în termen.

În conformitate cu art.194 alin. (2) Cod administrativ în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Conform art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu a considerat că este admisibil.

Verificând cele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează să fie admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond și a emite o altă decizie în partea casată.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1-3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la data de 17 iunie 2018 Gheorghe Străisteanu a expediat la adresa electronică proc-gen@procuratura.md o cerere în baza Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, semnată digital, prin care a solicitat eliberarea informației cu privire la data și numărul de înregistrare a cererii din 07 mai 2018, la ce oră a fost înmănată, transmisă procurorului Vsevolod Ivanov cererea cu mandatul avocatului Petru Draguță, de ce cererea din 07 mai 2018 și mandatul avocatului Petru Draguță lipsesc la materialele dosarului penal și unde la moment se află cererea și mandatul avocatului.

În termenul prevăzut de lege de 15 zile, Gheorghe Străisteanu nu a primit răspuns la cererea din 17 iunie 2018 și nici informația solicitată.

Instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii depuse de către Gheorghe Străisteanu și au constatat încălcarea dreptului acestuia la informație și la examinarea în termenul stabilit de lege a cererii din 17 iunie 2018.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată au reținut că cererea lui Gheorghe Străisteanu din data de 17 iunie 2018 nu a fost examinată și soluționată de către Procuratura Generală, în conformitate cu dispozițiile Legii privind accesul la informație. Astfel, s-a constatat îngrădirea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informație, manifestat prin neexaminarea în termenul stabilit de lege a cererii din 17 iunie 2018, în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral a fost respinsă.

Fiindcă soluțiile instanțelor de judecată au fost contestate de către solicitantul informației în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de recurs va verifica temeinicia pretenției care a fost respinsă cu privire la repararea prejudiciului moral.

Analizând probele din dosar cu raportarea lor la prevederile legii, Colegiul consideră necesar a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, cu adoptarea unei decizii în partea casată.

În argumentarea opiniei formate instanța de recurs reține următoarele.

Conform art. 10 al Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000 persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngrădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

În conformitate cu prevederile art. 11 pct. (1), (2), (4) al Legii privind accesul la informație furnizorul de informații este obligat: să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal; să garanteze liberul acces la informație; să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege.

Conform probelor prezentate la materialele dosarului rezultă că Gheorghe Străisteanu la data de 17 iunie 2018 a solicitat de la Procuratura Generală informații oficiale, pe care acesta le posedă, iar contrar obligațiilor stabilite furnizorul de informații nu a examinat cererea și nu a acordat informația solicitată, ori nu a prezentat probe admisibile și pertinente ce ar confirma examinarea cererii și remiterea răspunsului în adresa solicitantului, în termenul stabilit de lege.

Totodată, instanța de recurs constată că deși la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel și ale instanței de fond în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, sunt nefondate, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

Totodată, instanța de recurs constată că deși la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel și ale instanței de fond în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, sunt nefondate, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

Conform art. 24 al Legii cu privire la accesul la informație nr. 982-XIV din 11 mai 2000, în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Totodată, prin prisma art. 1422, alin. (1) și (2) în colaborare cu art. 1423 Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată.

Astfel, la examinarea cerinței privind compensarea prejudiciului moral, instanța reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

La caz, luând în considerare că s-a constatat violarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a primi răspuns la cererea din 17 iunie 2018, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin nefurnizarea informației solicitate în termenul prevăzut de lege.

Instanța de recurs, ținând cont de circumstanțele cauzei, pretențiile invocate, complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru reclamant, consideră că suma de 200,00 lei cu titlu de prejudiciu moral va fi echitabilă suferințelor psihice suportate de către Gheorghe Străisteanu, nefiind excesivă pentru intimat, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat pentru recurent.

Colegiul reține că suma solicitată de reclamant cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 7 250 lei este una exagerată și nejustificată, ori la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venit nejustificat.

Astfel, concluzia instanțelor inferioare precum că recunoașterea încălcării dreptului de acces la informare constituie, în sine, o satisfacție echitabilă suficientă, este eronată, or, această constatare nu este de natură să restabilească echitatea socială și suferințele cauzate prin nefurnizarea în termenul prevăzut de lege a informației solicitate, însă suma de 200,00 lei ar putea acoperi suferințele suportate de reclamant.

Dreptul de acces la informație constituie un drept fundamental al persoanei, garantat atât de legislația națională, cât și de cea internațională, iar instanțele au stabilit deja comiterea de către Procuratura Generală a faptei ilicite sus-indicate, iar încălcările corespunzătoare au cauzat lui Gheorghe Străisteanu sentimente de anxietate, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul cuvenit de garanțiile prescrise de lege, etc., atribuite și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la categoria componentelor prejudiciului moral, respectiv, a suferințelor psihice (cauzele Sommerfeld vs. Germania, McFarlane vs. Irlanda).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că mărimea prejudiciului moral stabilit în mărime de 200,00 lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de reclamant.

În concluzie, Colegiul lărgit constată că recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, în partea respingerii acțiunii cu privire la repararea prejudiciului moral și adoptarea unei noi decizii în această parte, prin care se admite parțial acțiunea în partea reparării prejudiciului moral cauzat lui Gheorghe Străisteanu.

Concomitent, Colegiul lărgit relevă, că în cadrul judecării cauzei instanțele de judecată au creat participanților la proces condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea dreptului la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanțele de judecată au stabilit circumstanțele cauzei și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar probele administrate și au aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu, de a casa parțial decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și de a emite în această parte o altă decizie.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează parțial decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Procuraturii Generale cu privire la constatarea încălcării termenului de examinare a cererii de acces la informație, obligarea examinării cererii și furnizării informației, repararea prejudiciului moral, în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte se emite o altă decizie.

Se admite parțial pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral și se încasează de la Procuratura Generală în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 200 (două sute) lei 00 bani, în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral se respinge.

Decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în rest se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecători

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Maria Ghervas